

Název příspěvku

Proměna učitelova myšlenkového obrazu výuky (Change of the teacher's notion of instruction)

Klíčová slova v ČJ

Proměna, myšlenkový obraz výuky, učitel, umělec, akční výzkumu

Klíčová slova v AJ

Change, notion of instruction, teacher, artist, action research

Cíle v ČJ

Cílem příspěvku je přiblížit proměnu myšlenkového obrazu výuky u učitele, do jehož dosavadní práce vstupuje v rámci projektu Kreativní partnerství (CZ.02.3.61/0.0/0.0/16_012/0000601) nový prvek v podobě aktivního zapojení umělce do výuky.

Teoretická východiska v ČJ

Myšlenkový obraz výuky je podle Jedličky, Koti & Slavíka (2018, s. 243) celkový souhrn obsahu, který si pozorovatel z výuky a jejich dílčích situací výběrově pamatuje a vyhodnocuje, zpětně si jej dokáže v představě vybavit a vypovídat o něm. Je to smysluplně uspořádaný systém vzpomínek o tom, co se ve výuce dělo, založený na vlastním interpretování sledovaných jevů. Tento příspěvek sleduje míru proměny tohoto obrazu u učitelů, kteří s oporou o didaktickou znalost obsahu reflektují, zda proměny metod, učebních úloh apod. umožňují žákům více o probíraném učivu diskutovat nebo zda dochází k jiným proměnám na straně žáků. Vychází z poznatků získaných akčním výzkumem, tedy ze systematické reflexe profesních situací realizované učiteli se záměrem jejich dalšího rozvinutí (Elliott, 1991).

Metodologie v ČJ

Příspěvek představí některé z poznatků citlivého (responsive) akčního výzkumu (Schmuck, 2006, s. 32), kdy výzkumníci společně s učiteli nejprve shromažďují informace o dosavadní výuce, vyhodnocují je, pak navrhují a zavádějí inovace skrze intervence umělce ve výuce a vše následně reflektují atd. Průběžně je podporována sebereflexe umělců, učitelů i žáků. V průběhu dvou let dochází k řadě změn. Příspěvek se opírá o závěry z analýz písemných reflexí učitele (deníku učitele, hodnocení třídního projektu učitelem), z fotografií a videozáznamů z workshopů a z materiálů sledujících

třídu/žáky v různých cyklech projektu (plánovací a reflektivní formuláře, dotazníky, focus group atd.).

Závěry v ČJ

Závěry vychází z analýzy a interpretace dat poskytnutých učitelem, který pro potřeby tohoto příspěvku vystupuje v roli pozorovatele. Lze je rozdělit do tří skupin a) změny v povaze pravidel a postupů vyučování, b) změna (posun) od pasivity k interakci a komunikaci a c) předávání informací ve výuce prostřednictvím iniciování žáků k aktivnímu rozvoji stávajících znalostí. Podrobnější závěry budou představeny na konferenci.

Souhrn příspěvku v AJ

The paper deals with the change of the teacher's notion of instruction after engaging a new element, specifically after the artist's engagement in the instruction. It is based on the results of action research. The findings are based on analyses of the teacher's written reflections (teacher's diary, teacher's class project evaluation, photos and video from workshops, etc.) and materials tracking classroom / pupils with a variety of methods: diaries, planning and reflective forms, questionnaires, findings of focus group etc. Conclusions can be divided into three groups: a) changes in the nature of the rules and practices of teaching, b) change (shift) from passivity to interaction and communication, and c) change from transmission of information in teaching to supporting pupils to actively develop their existing knowledge.

Bibliografie

Elliott, J. (1991). *Action Research for Educational Change*. Bristol: Open University Press.

Jedlička, R., Kořa, J. & Slavík, J. (2018). *Pedagogická psychologie pro učitele. Psychologie ve výchově a vzdělávání*. Praha: Grada.

Schmuck, R. A. (2006). *Practical Action Research for Change*. Thousand Oaks: Corwin.